

INVENTARI D'ENTITATS I ACORDS DE
CUSTÒDIA
DEL TERRITORI
DE LES ILLES BALEARS

2022

Autor: Marina Tysoe

ICTIB · Iniciativa de Custòdia del Territori de les Illes Balears

Seu social: C/Manuel Sanchís Guarner, 10 Baixos

07004 Palma (Illes Balears)

secretariaictib@gmail.com · www.ictib.net

Disseny i maquetació: www.cuerdaestudio.com

Agraïments

La llista d'agraïments es quedarà curta donada la quantitat de persones i institucions que col·laboren en l'Inventari. Volem mostrar especial agraïment a totes les entitats de custòdia del territori de les Illes Balears, que de manera voluntaria ens han proporcionat la informació necessària per crear aquesta imatge conjunta de la custòdia reflectida en el present treball, així com a tots els membres de la ICTIB per donar sentit a la nostra xarxa any rere any, la qual no tindríem constituïda sense la seva tasca i col·laboració.

A la Conselleria de Medi Ambient i Territori del Govern de les Illes Balears pel seu suport.

A la *Plataforma de Custodia del Territorio de la Fundación Biodiversidad*, part del *Ministerio para la Transición ecológica y el reto demográfico* per la seva imprescindible aportació tècnica i obrir camí.

Al *Foro de Redes y Entidades de Custodia del Territorio* per compartir els seus coneixements i el seu recolzament.

ÍNDEX DE CONTINGUTS

1	Conclusions principals	5
2	Introducció	5
2.1	La custòdia del territori	7
2.2	La ICTIB	8
2.3	L'inventari d'iniciatives de custòdia de les Illes Balears	8
2.4	Resultats destacats de l'inventari	9
2.5	Comentaris respecte l'inventari de 2020	9
3	Metodologia d'elaboració de l'inventari	10
3.1	Primera fase: elaboració del formulari de recopilació de dades	10
3.2	Segona fase: enviament del formulari i recopilació de dades	11
3.3	Tercera fase: anàlisi de dades i redacció d'informe	11
3.4	Quarta fase: publicació del IV Inventari d'entitats i acords de custòdia de les Illes Balears	11
4	Informació de les entitats de custòdia de les Illes Balears	12
4.1	Què són les entitats de custòdia del territori?	12
4.2	Entitats participants i àmbit d'actuació	12
4.3	Tipologia de les entitats de custòdia	13
4.4	Activitat de les entitats de custòdia	14
5	Informació dels acords de custòdia del territori a les Illes Balears	15
5.1	Què són els acords de custòdia del territori?	15
5.2	Evolució del nombre d'acords de custòdia al llarg del temps	15
5.3	Distribució territorial dels acords de custòdia	17
5.4	Superfície en acords de custòdia	17
5.5	Antiguitat dels acords de custòdia	19
5.6	Durada dels acords de custòdia	19
5.7	Tipologia dels acords de custòdia	20
5.8	Titularitat de la propietat dels espais amb acord de custòdia	21
5.9	Elements d'interès de conservació dels acords de custòdia	22
5.10	Objectiu final de conservació dels acords de custòdia	23
5.11	Seguiment dels acords de custòdia	25
5.12	Ús dominant al territori amb acords de custòdia	25
5.13	Hàbitat prioritari del territori amb acords	27
5.14	Acords amb figures de protecció	29
6	Bibliografia	31
7	Annexos	32
	Annex I: Formulari de recollida de dades	32
	Annex II: Tipus d'hàbitat simplificats	36
	Annex III: Llistat d'entitats de custòdia de les Illes Balears	37

1

CONCLUSIONS PRINCIPALS

La custòdia del territori segueix una trajectòria ascendent a les Balears.

En la recollida de dades de 2022 s'hi han registrat un total de 150 acords, els quals representen un total de 28.069,4 hectàrees. Respecte l'inventari de 2020, hi ha 10 acords més, el que suposa un increment del 7,1% en els últims 2 anys; pel que fa la superfície, s'han comptabilitzat 16.765,4 hectàrees més, és a dir, hi ha hagut un increment d'un 148,3%.

També hi ha hagut una augment de les entitats que han aportat dades a l'inventari. Hi han participat 31 organitzacions, 6 més que el 2020, de les quals 18 són entitats de custòdia del territori pròpiament dites, és a dir, que tenen al manco un acord subscrit. 6 entitats s'estrenen com a membres de la ICTIB.

Mallorca és la illa amb més entitats i acords de custòdia, Eivissa l'illa amb més superfície amb acord de custòdia. A Mallorca hi ha 13 entitats de custòdia i 110 acords, que ocupen 8.295,6 ha. A Menorca hi ha 3 entitats que tenen 32 acords en total i 2.704,7 ha. En el cas d'Eivissa, són 2 entitats amb 7 acords i 17069,2 ha.

La custòdia permet gestionar espais de titularitat privada. El 95,3% dels acords són a finques privades. La resta són finques públiques, terrenys de caràcter comunal o de domini públic. Aquestes dades mostren el potencial de la custòdia del territori per fer gestió per a la conservació allà on es destinen menys recursos en aquest aspecte, facilitant que els particulars també posin en marxa mesures de conservació a les seves terres.

Els valors i objectius que figuren als acords connecten la conservació de la biodiversitat amb les pràctiques agràries i forestals respectuoses amb el medi. Respecte els valors principals que motiven els acords, els més comuns són les espècies incloses als Annexos de la Directiva Aves (42,7%) i les varietats locals i/o les pràctiques agràries tradicionals (18,7%), seguit dels hàbitats d'interès comunitari (14,7%). Pel que fa a l'objectiu principal dels acords, el més estès és la conservació d'espècies de fauna (40%), seguit de la conservació de la gestió tradicional del territori (28%) i la conservació d'espècies de flora (15,3%).

Els usos principals dels terrenys amb acords de custòdia són majoritàriament de caire agrari, amb zones de cultiu i de pastura. La majoria dels acords són a terrenys on l'ús principal són els cultius (77%), seguit de les pastures (13,3%) i l'ús forestal (7,3%); aquestes tres categories representen el 89% de la superfície total amb acords.

En termes d'hàbitat, hi dominen les zones amb hàbitats humanitzats, especialment el que es coneix com a mosaic agropecuari mediterrani. Pel que fa els hàbitats, al 68% dels acords hi domina el mosaic agropecuari mediterrani, mentre que al 15,3% hi dominen les zones d'horta. Respecte la superfície que representen aquests hàbitats, però, el 44% pertany a un altre tipus d'hàbitat, el de "penya-segat amb poca vegetació", i això és degut al nou acord marítim-terrestre de gran extensió a Eivissa. El E37 "mosaic agropecuari mediterrani" es present a un 32,8% de la superfície en custòdia.

D'altra banda, els acords de custòdia també contribueixen a la gestió dels espais naturals protegits. El 76% dels acords analitzats es troben sota alguna figura de protecció a nivell autonòmic, el 52% totalment i el 14% restant d'una manera parcial. Si parlem de la Xarxa Natura 2000, el 24% dels acords estan plenament inclosos en figures de LIC o ZEPA, i un altre 17 % s'hi troba parcialment. Val a dir que s'han aconseguit aquestes dades aproximadament de la meitat dels acords.

Per a la consolidació de la custòdia del territori a les Illes Balears és imprescindible un major suport institucional i diversificar les fonts de finançament. La manca de recursos dificulta en general el desenvolupament d'iniciatives de conservació del patrimoni. Les que empren la custòdia del territori com a eina necessiten, també, ésser reconegudes i recolzades per les diverses administracions responsables de la millora i manteniment dels recursos naturals i culturals.

2

INTRODUCCIÓ

2.1 La custòdia del territori

La custòdia del territori és el conjunt d'estratègies i d'instruments participatius que pretenen implicar a persones i grups propietaris, gestors i usuaris del territori, en la conservació i el bon ús dels valors naturals, paisatgístics i culturals. Es tracta d'una oportunitat per a corresponsabilitzar a la societat civil i al sector privat en la conservació, complementària a altres fórmules de gestió i protecció convencionals. Per aconseguir-ho s'assumeixen compromisos voluntaris, els acords de custòdia, entre aquests agents i les entitats de custòdia.

El concepte de custòdia del territori va néixer a Amèrica del Nord a finals del segle XIX. A l'estat espanyol es troben les primeres iniciatives a finals dels anys 70. No obstant, no és fins l'any 2000 que es va firmar la Declaració Internacional de Custòdia del Territori de Montesquiú, considerat el primer document que formalitza el concepte i el moviment de la custòdia del territori al nostre país. Poc després d'aquesta data va arrencar el moviment a les Illes Balears, però no va ser fins el 2007 que es va constituir la nostra xarxa ICTIB. Tots aquests anys han donat molts de fruits a les nostres illes també, amb la creixent aparició i la consolidació tant d'entitats com d'acords de custòdia.

Des de 2005, a les Illes Balears la custòdia del territori gaudeix de reconeixement legal amb la Llei 5/2005, de 25 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental. Aquesta llei reconeix la custòdia del territori com un dels seus principis inspiradors, insta a les administracions ambientals a promoure-la i a subscriure acords. També considera que la custòdia del territori és una fórmula efectiva de conservació dels nostres valors ambientals i paisatgístics i considera els propietaris com a una peça clau en la conservació.

A nivell estatal, la custòdia del territori està reconeguda a l'article 3 de Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni Natural i la Biodiversitat que la defineix com el conjunt d'estratègies o tècniques jurídiques mitjançant les quals s'implica als propietaris i usuaris del territori en la conservació i ús dels valors i recursos naturals, culturals i paisatgístics.

2.2 La ICTIB

La Iniciativa de Custòdia del Territori a les Illes Balears, ICTIB, és una organització sense afany de lucre constituïda al 2007 que promou la custòdia del territori com a estratègia per conservar els valors naturals, culturals i paisatgístics. La ICTIB reuneix entitats, associacions, fundacions, ens locals, empreses i persones que fan feina per impulsar la custòdia del territori a les Illes Balears. A dia d'avui, la nostra xarxa està constituïda per trenta membres molt diversos.

Els dos grans eixos de feina de la ICTIB són, per una part, promoure la custòdia del territori i el seu reconeixement entre els agents implicats i la societat en general així com impulsar-ne el desenvolupament legislatiu, fiscal, econòmic i social; i per una altra part, donar suport i assessorar les entitats de custòdia en la seva activitat i facilitar eines de formació per a professionals i voluntaris.

2.3 L'inventari d'iniciatives de custòdia de les Illes Balears

L'inventari d'iniciatives de custòdia del territori de les Illes Balears pretén recollir totes aquelles experiències de custòdia del territori (CdT) que duen a terme les entitats de custòdia del nostre arxipèlag, així com d'altres entitats relacionades amb la CdT bé perquè donen suport a l'avanç d'aquesta estratègia, bé perquè contemplen la CdT com a una eina que poden emprar en un futur per assolir els seus objectius.

Les iniciatives de custòdia del territori presentades en aquest inventari responen als procediments participatius d'acords voluntaris entre un propietari i una entitat de custòdia, en base a un dels diferents mecanismes que ofereix la CdT. L'inventari recull les entitats i els acords de CdT, la informació dels quals ha estat facilitada voluntàriament a la ICTIB amb la data límit d'octubre de 2022.

La finalitat d'aquest inventari és conèixer i difondre a tots els públics la situació actual de la custòdia del territori a les Illes Balears, així com la seva evolució al llarg dels anys. També vol ser un punt de partida per seguir avançant en el foment i la consolidació de la custòdia del territori al nostre arxipèlag. Per últim, pretén ser una base de dades d'experiències de CdT per compartir el coneixement i la informació entre tots els interessats.

Actualment, moltes de les entitats i dels acords de CdT de les Illes Balears figuren al Sexto Inventario de Iniciativas de Custodia del Territorio del Estado Español, de la Plataforma Estatal de Custodia del Territorio, elaborat amb dades de 2019, pel qual es varen poder aportar les dades actualitzades de l'inventari Balear de 2018. Les noves dades recollides en aquest inventari 2022, seran utilitzades al Séptimo Inventario de Iniciativas de Custodia del Territorio del Estado Español previst de ser elaborat durant l'any 2023. Des de la ICTIB valorem l'esforç que les entitats a Balears fan per aportar les seves dades actualitzades i completes, el que permet reflectir, doncs, l'estat i l'evolució de la custòdia del territori tant a nivell balear com estatal.

El present inventari suposa, per tant, la presentació d'un informe de la situació actual de l'arxipèlag pel que fa la CdT, en el qual es mostren diversos aspectes d'interès a partir de l'anàlisi de dades conjuntes aportades per les entitats. Gràcies a la possibilitat de dur a terme aquesta tasca de forma periòdica es pot fer un seguiment de l'evolució de la CdT a les Illes Balears al llarg dels anys.

2.4 Resultats destacats de l'inventari

En aquest apartat s'avança un resum dels principals resultats obtinguts en aquesta edició de 2022 de *l'inventari d'entitats i acords de custòdia del territori de les Illes Balears*.

Superfície total en custòdia (ha)	28.069,4
Superfície de titularitat privada	30,6%
Nombre total d'acords	150
Nombre total d'entitats de custòdia amb acords	18
Nombre total d'entitats participants	31

Illa amb més superfície total en custòdia (ha)	Eivissa (17.069,2 ha)
Illa amb més acords	Mallorca (110)
Entitat de custòdia amb més acords	GOB Mallorca (60)
Acord de custòdia amb més extensió	GEN-GOB (17.054,71 ha)
Acord de custòdia més antic	La Trapa - GOB Mallorca (1980)

Valor de conservació predominant	Espècies incloses als Annexos de la Directiva Aves
Objectiu final de conservació predominant	Conservació d'espècies de fauna
Ús principal	Cultius/ Pastures
Hàbitat predominant	Mosaic agropecuari mediterrani / Zona boscosa mixta amb 5-40% de cobertura arborada

2.5 Comentaris respecte l'inventari de 2020

A l'últim inventari de 2020 hi havia un total de 144 acords, el que comparat amb els 150 acords de 2022 suposa un increment de 6 acords, és a dir, un 4,2% més. Pel que fa la superfície, el 2020 hi havia 11.304,7 ha en custòdia, mentre que el 2022 n'hi ha 28.069,4 ha, el que suposa un augment de 16.765,4 ha, és a dir, un 148,3% més de superfície amb acords de custòdia que fa 2 anys. Aquest elevat increment es degut a l'establiment d'un primer acord de custòdia marina a les Illes Balears i l'amplia extensió que aquest abasta.

Al llarg d'aquests dos anys els acords previs s'han mantingut actius, sense que s'hagi donat cap baixa d'aquets ni de cap entitat de custòdia. A la vegada s'han donat nous acords, que ens permet confirmar la tendència creixent en el desenvolupament de la CdT a Balears.

3

METODOLOGIA D'ELABORACIÓ DE L'INVENTARI

Per elaborar aquest inventari s'ha seguit la metodologia dissenyada per la Xarxa de Custòdia del Territori de Catalunya, que també empra la Plataforma Estatal de Custòdia del Territori. D'aquesta manera es facilita la coherència metodològica i de resultats de la informació tant a escala de comunitat autònoma, com a àmbit estatal.

El procediment d'elaboració del IV Inventari d'iniciatives de custòdia del territori de les Illes Balears ha constatat de les següents fases:

3.1 Primera fase: elaboració del formulari de recopilació de dades

Primerament, s'ha revisat i adaptat el formulari de recopilació de dades de l'anterior inventari (fet a partir del de la Xarxa de Custòdia del Territori). A continuació, s'ha revisat i retocat la fitxa de recollida de dades en format full de càlcul, que incorpora tots els aspectes referents a la informació requerida a les entitats de custòdia.

El formulari consta de quatre parts (vegeu Annex I): una primera de presentació amb informació bàsica de l'inventari i instruccions per omplir la fitxa, també amb dades de contacte de la ICTIB; una segona en què es demana informació sobre l'entitat de custòdia; una tercera en què se sol·licita la informació referent als acords de custòdia que l'entitat té vigents actualment; i finalment, un apartat perquè les entitats puguin aportar idees i suggeriments per millorar l'inventari.

3.2 Segona fase: enviament del formulari i recopilació de dades

La fitxa s'ha enviat per correu electrònic a tots els membres de la ICTIB. Paral·lelament també s'ha fet arribar un correu electrònic a totes aquelles persones i entitats inscrites a la base de dades de contactes de la ICTIB, informant de l'elaboració de l'inventari, i convidant-les a participar en aquest amb la aportació de la informació que consideressin rellevant.

Al llarg d'aquest procés s'han enviat reiterats recordatoris per correu i en alguns casos s'han fet telefonades a entitats que demoraven la seva resposta, amb la intenció de poder compilar la major quantitat de dades possible. Tanmateix, en tot moment s'ha ofert disponibilitat i s'ha assessorat a les entitats de custòdia que han tingut dubtes a l'hora d'emplenar el formulari.

A mesura que s'han anat rebent els formularis omplerts per part de les entitats de custòdia, la informació proporcionada s'ha anat incorporant en una base de dades conjunta.

3.3 Tercera fase: anàlisi de dades i redacció d'informe

La informació recopilada a la base de dades s'ha corregit i estandarditzat. Posteriorment s'ha procedit al seu anàlisi exhaustiu a fi de poder extreure'n els resultats més rellevants, els quals es plasmen en aquest informe.

3.4 Quarta fase: publicació del IV Inventari d'entitats i acords de custòdia de les Illes Balears

El document de l'inventari 2022 es distribuirà a tots els contactes de la ICTIB per correu electrònic i també es publicaran els seus resultats a la pàgina web de la ICTIB, així com a les xarxes socials de l'entitat, a fi de donar a conèixer la situació actual de la custòdia del territori a les Illes Balears i fer-ne la màxima difusió possible.

Cal destacar que les dades publicades en aquest inventari han estat facilitades a la ICTIB voluntàriament per part de les pròpies entitats de custòdia, i recullen la informació disponible fins a octubre de 2022. La informació rebuda no ha estat verificada en la seva totalitat per part de la ICTIB.

4

INFORMACIÓ DE LES ENTITATS DE CUSTÒDIA DE LES ILLES BALEARS

4.1 Què són les entitats de custòdia del territori?

Una entitat de custòdia és una organització sense ànim de lucre, pública o privada, que a través dels mecanismes que facilita la custòdia del territori assumeix el compromís públic amb el propietari, gestor o usuari del territori de guardar, conservar i fer bon ús dels valors. A més, l'entitat de custòdia avala i vetlla pel compliment d'aquest acord i li atorga reconeixement social.

Actualment, hi ha un total de 18 entitats de custòdia a les Illes Balears. Aquestes són associacions, fundacions i altres organitzacions eclesiàstiques. Totes elles són membres de la ICTIB, i són una peça clau per impulsar la custòdia del territori a les Illes Balears. Cal tenir en consideració que no tots els membres de la ICTIB actuen com a entitats de custòdia; en aquest inventari figuren 31 entitats que formen part de l'entorn de la CdT: 18 són entitats de CdT perquè tenen acords i la resta no tenen acords però donen suport a la custòdia o bé tenen dins els seus objectius la CdT. També n'hi ha que estan fent feina per posar en marxa el seu primer acord de custòdia.

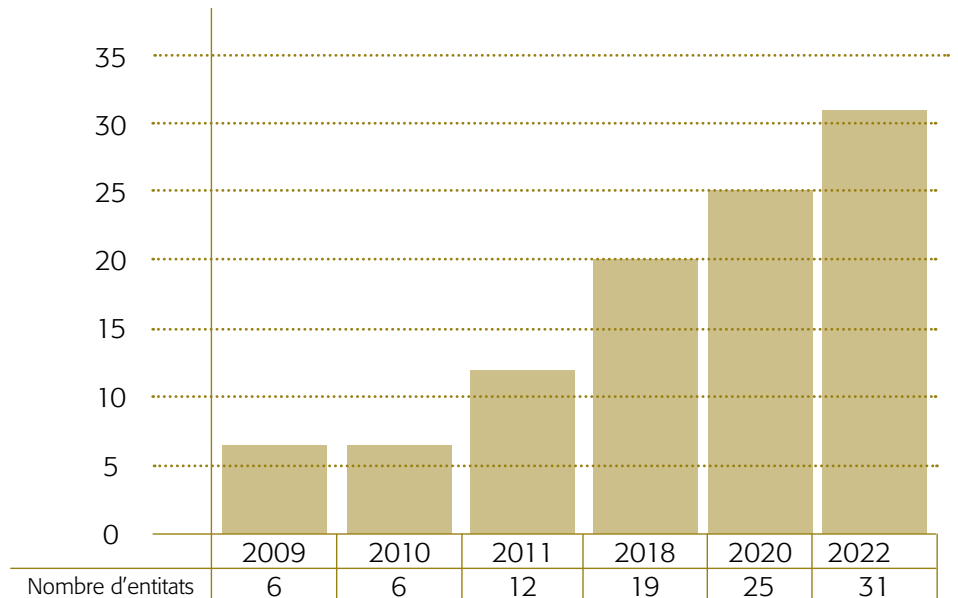
4.2 Entitats participants i àmbit d'actuació

El 2022 han participat a l'inventari 31 entitats, 6 entitats més que el 2020, el que suposa un augment del 24% respecte fa dos anys.

Les noves incorporacions, tant a l'inventari com a la nostra xarxa, són les següents: Arrels Marines, Fundación Cleanwave, Associació d'Amics de la finca pública de Galatzó, Salvem sa Badia de Portmany, Mallorca Preservation Found i Camp d'Aprenentatge Es Palmer.

A la figura 1 es representa l'evolució del nombre d'entitats de custòdia participants al llarg dels 6 inventaris existents de les Illes Balears, els dos primers realitzats per la Xarxa de Custòdia del Territori de Catalunya (2009 i 2010) i els quatre posteriors per la ICTIB (2011, 2018, 2020 i 2022).

FIGURA 1:
Representació gràfica de l'evolució del nombre d'entitats membres de la ICTIB participant als 6 inventaris existents.

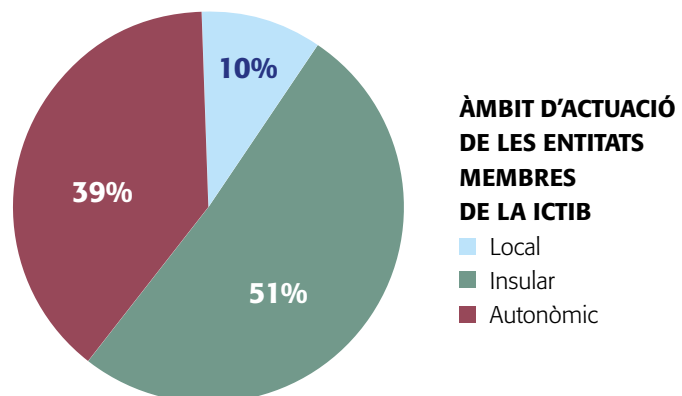

La majoria d'entitats de custòdia del territori actives en 2022, tenen un àmbit d'actuació insular (51,6%), mentre que un 38,7% actua a nivell autonòmic. Un 9,7% ho fa a nivell local.

TAULA 1:
Àmbit d'actuació de les entitats participants en l'Inventari de 2022.

Àmbit d'actuació	Nombre d'entitats	% respecte el total d'entitats
Local	3	9,7
Insular	16	51,6
Autonòmic	12	38,7
TOTAL	31	100

FIGURA 2:
Representació gràfica de l'àmbit d'actuació de les entitats membres de la ICTIB que han participat en l'Inventari de 2022.

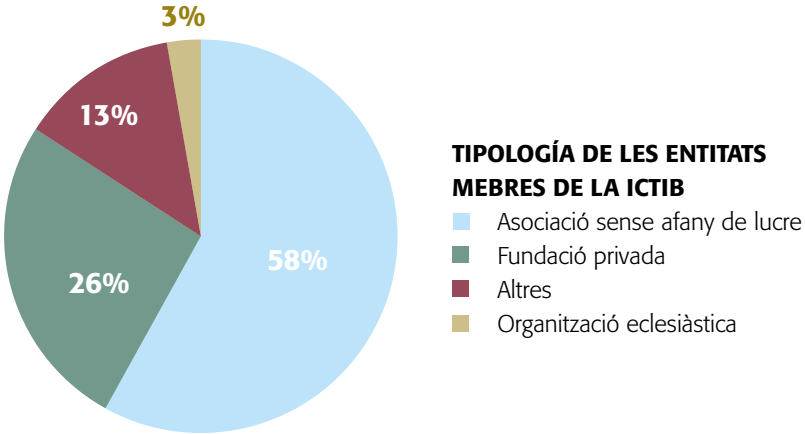
4.3 Tipologia de les entitats de custòdia

La naturalesa de la majoria de les entitats participants és *Associació sense afany de lucre*, amb un 58,1% del total, seguida de *Fundació privada*, amb un 25,8%, Altres amb un 12,9% i finalment, la categoria *Organització eclesial*, que representa un 3,2%.

TAULA 2:
Tipologia de les entitats
participants a l'inventari 2022

Tipologia de les entitats de custòdia	Nombre d'entitats	% del total d'entitats
Associació sense afany de lucre	18	58,1
Fundació privada	8	25,8
Altres	4	12,9
Organització eclesiàstica	1	3,2
Total	31	100

FIGURA 3:
Representació gràfica de la
tipologia de les entitats
participants a l'inventari
de 2022.

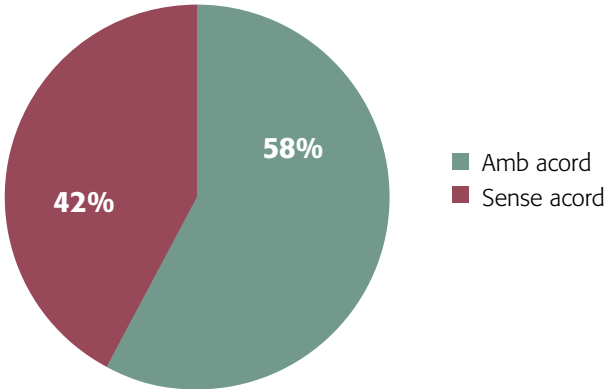
4.4 Activitat de les entitats de custòdia

De les 31 entitats que han participat en el present inventari, 18 tenen acords de CdT actius mentre que altres 13 incorporades en la relació, estan fent les primeres passes en l'àmbit de la custòdia i treballant per assolir-ne, o no en tenen i formen part de la ICTIB per donar suport al desenvolupament de la custòdia del territori a Balears i a la xarxa. Així, el 58,1% de les entitats participants tenen com a mínim un acord de custòdia vigent.

TAULA 3:
Nombre d'entitats amb i sense
acords de CdT vigents el 2022

Tipologia de les entitats de custòdia	Nombre d'entitats	% del total d'entitats
Amb acord	18	58,1
Sense acord	8	41,9
Total	31	100

FIGURA 4:
Representació gràfica de les
entitats membres de la ICTIB
segons si tenen o no acords
de CdT vigents el 2022.

5

INFORMACIÓ DELS ACORDS DE CUSTÒDIA DEL TERRITORI A LES ILLES BALEARS

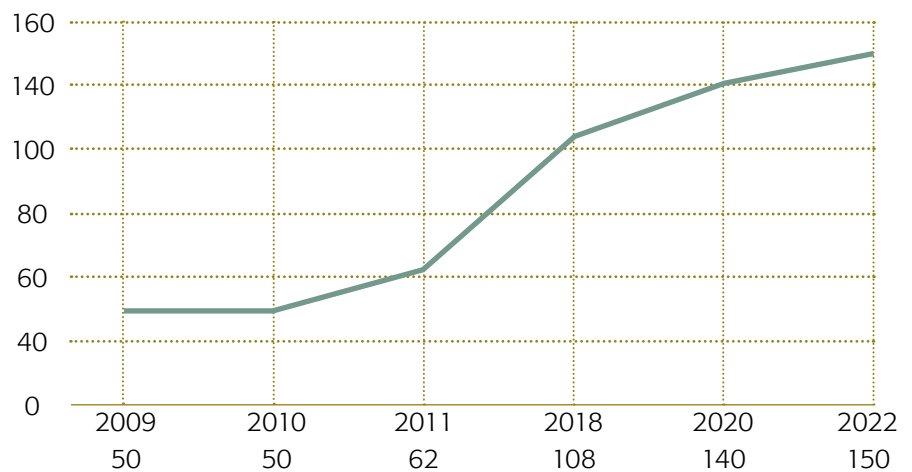
5.1 Què són els acords de custòdia del territori?

Un acord de custòdia és un procediment voluntari entre un propietari i una entitat de custòdia per arribar a una forma acordada de conservar i/o gestionar un territori, sigui verbal o escrit, tingui o no un fonament jurídic. Mitjançant aquests compromisos voluntaris es du la custòdia del territori a la pràctica.

5.2 Evolució del nombre d'acords de custòdia al llarg del temps

El present inventari recull 150 acords, reflectint un augment del nombre total d'acords de CdT a les Illes Balears d'un 7,1% respecte el 2020, amb 140, i en un 200% des del primer inventari del 2009.

FIGURA 5:
Evolució del nombre d'acords de CdT des del primer Inventari de 2009 a l'actualitat.

Com s'ha mencionat anteriorment, són 18 entitats les que participen directament d'aquests 150 acords: 5 d'elles en tenen 1, 4 en tenen 2, 1 en té 3, 3 en tenen 4, 2 en tenen 6, i finalment hi ha 3 entitats 20 acords o més: una amb 20, una altra amb 30 i la darrera amb 60.

TAULA 4:
Relació del nombre
d'acords de CdT
per entitat.

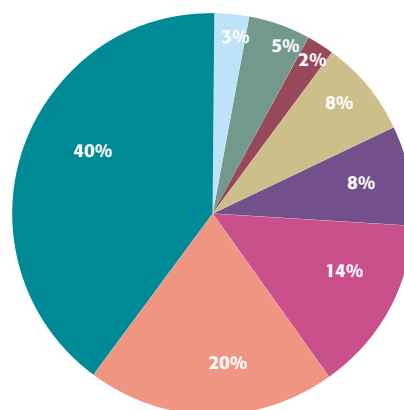
Entitat de CdT	Nombre d'acords	% del d'acords
Amics de la Terra Balears	1	0,7%
APAEF	6	4,0%
APAEMA	2	1,3%
Associació de Varietats Locals	20	13,3%
Associació Palma XXI	1	0,7%
Associació TAIB	4	2,7%
Càritas Diocesana de Menorca	1	0,7%
Creu Roja Illes Balears	2	1,3%
FBME	2	1,3%
Fundació Jardí botànic de Sóller	3	2,0%
Fundació Líthica	1	0,7%
Fundació Maria Ferret/MEGM	6	4,0%
FVSM/BVCF	4	2,7%
GEN-GOB	2	1,3%
GOB-Mallorca	60	40,0%
GOB Menorca	30	20,0%
Mes Que Pedra	1	0,7%
Ses Milanes	4	2,7%
TOTAL	150	100%

Així, en la taula 4 es pot observar que 3 entitats acumulen el 74% del nombre d'acords de CdT, mentre que les altres 15 entitats mantenen el 26% restant. El GOB Mallorca és l'entitat amb més acords vigents, 60 concretament (40% del total), seguida del GOB Menorca amb 30 acords (20% de total) i l'Associació de Varietats Locals de Mallorca amb 20 acords (14% del total).

FIGURA 6:
Representació gràfica
del percentatge d'entitats
de CdT en relació al
nombre d'acords de CdT
actius de cada una.

**Percentatge d'entitats
en relació al nombre
d'acords de CdT**

- 1
- 2
- 3
- 4
- 6
- 20
- 30
- 60

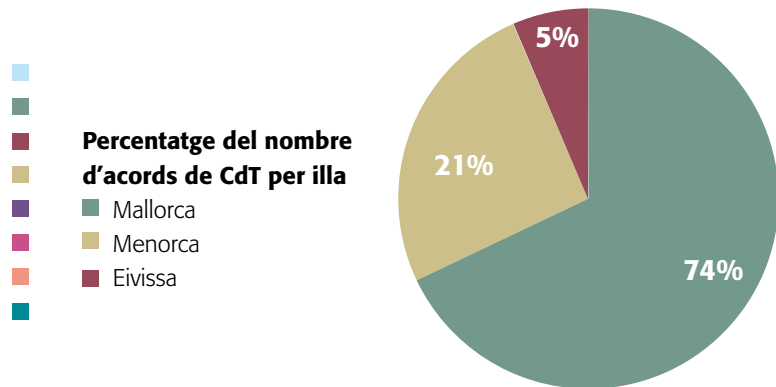
5.3 Distribució territorial dels acords de custòdia

La distribució territorial dels acords de custòdia és molt desigual entre illes. Dels 150 acords de custòdia inventariats, 74 es localitzen a la illa de Mallorca, el que suposa el 68% del total dels acords de CdT. A Menorca, hi ha subscrits 27 acords, mentre que a Eivissa n'hi ha 7.

TAULA 5:
Distribució territorial del nombre
d'acords de CdT.

	Nombre d'acords	% del total d'acords
Mallorca	110	73,3 %
Menorca	32	21,3 %
Eivissa	8	5,3 %
Formentera	0	0
TOTAL	150	100 %

FIGURA 7:
Representació gràfica de
la distribució territorial del
nombre d'acords de CdT
representat en percentatge.

5.4 Superfície en acords de custòdia

La superfície total amb acords de custòdia subscrits a les Illes Balears segons l'actual inventari és de 28.069,4 ha. Això mostra un augment de 16765,4 ha respecte la superfície recollida en l'Inventari de 2020, és a dir, un 148,3% més de superfície amb acords de custòdia que fa 2 anys. Aquest elevat increment es degut majoritàriament a la firma en l'any 2021 del primer acord de custòdia marítim-terrestre a les Illes Balears, concretament a Eivissa, essent ara l'illa amb més superfície en acords de CdT, amb gairebé un 60,8% de les hectàrees totals. La segona és Mallorca, amb el 29,6% de la superfície en custòdia, mentre que Menorca suposa el 9,6% del total. A Formentera no hi ha de moment cap acord de CdT.

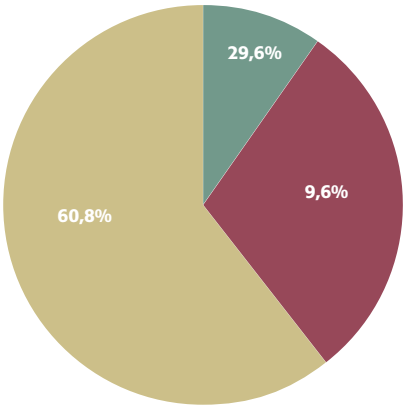
TAULA 6:
Distribució territorial de la
superfície en acords de CdT.

	Hectàrees en custòdia	% del total d'hectàrees en custòdia a les Illes Balears
Mallorca	8.295,5	29,6 %
Menorca	2.704,66	9,6 %
Eivissa	17069,17	60,8 %
Formentera	0	0
TOTAL	28.069,41	100 %

FIGURA 8:
Representació gràfica de la
distribució territorial de la
superfície en CdT.

**Percentatge d'hectàrees
en custòdia per illa**

- Mallorca
- Menorca
- Eivissa

Pel que fa les entitats, la que més superfície en custòdia té és el GEN-GOB amb 17061,71 hectàrees, que representen un 60,8% del total. Seguidament trobem la Fundació Vida Silvestre Mediterrània (FVSM) amb 3.838 hectàrees (13,7%) i el GOB Mallorca amb 2.803,5 ha (10%). La resta d'entitats, 15 en concret, es reparteixen el 15,6% que queda o, dit d'altra manera, les 3 entitats primerament esmentades tenen acords que representen el 84,4% del total de la superfície en custòdia.

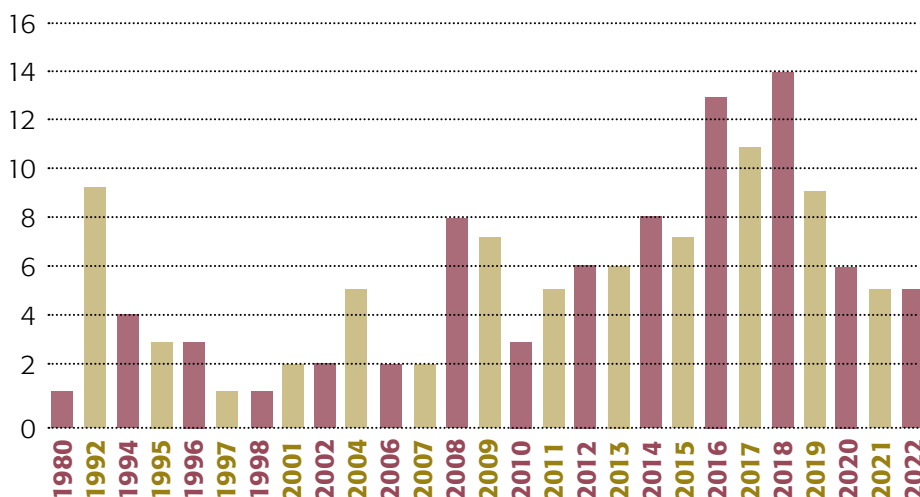
TAULA 7:
Relació de la superfície
dels acords de CdT
subscrits per cada entitat.

Entitat de custòdia	Superfície dels acords (ha)	% de la superfície total de tots els acords
APAEEF	25	0,1%
APAEMA	7,46	0,0%
Associació TAIB	837	3,0%
Càritas Diocesana de Menorca - Gob Menorca	16,49	0,1%
Creu Roja Illes Balears	0,6	0,0%
FBME	5,46	0,0%
GEN-GOB Eivissa	4,5	0,0%
GOB Menorca	0,11	0,0%
GOB-Mallorca	25,6	0,1%
Lithica	3	0,0%
FVSM/BVCF	5	0,0%
Fund. Maria Ferret/MEGM	24,46	0,1%
AMICS DE LA TERRA BALEARS	3838	13,7%
Associació de Varietats Locals	17061,71	60,8%
Jardí Botànic Sóller	2803,5	10,0%
Mes Que Pedra/C. A. d'Orient	2695,16	9,6%
Palma XXI	1	0,0%
Ses Milanes	715,36	2,5%
TOTAL	28069,41	100,00%

5.5 Antiguitat dels acords de custòdia

L'acord de custòdia del territori més antic data de 1980. Més d'una dècada després, el 1992, se signen 9 acords més. A partir del 1994, es produeixen nous acords amb regularitat, aproximadament cada any fins a finals dels 90, quan es redueix aquesta periodicitat, sorgint nous acords més o manco cada 2 anys. A partir de 2004 i fins a 2022, sorgeixen nous acords cada any, amb una mitjana de 6 per any, i concretant-se la majoria entre 2016 i 2018, tres anys amb més de 10 acords per any. Així, des de 2004 fins 2022 s'han iniciat un total de 124 acords, 10 en els darrers dos anys que no figuraven als Inventaris anteriors.

FIGURA 9:
Representació gràfica del nombre
d'acord de CdT iniciats per
any des de 1980 a l'actualitat.

5.6 Durada dels acords de custòdia

La major part dels acords de custòdia del territori del present inventari són de durada indefinida, un 66% del total, el que vol dir que a l'acord serà vigent mentre no es digui el contrari. El 20,7% són acords de dos anys prorrogables automàticament si no es manifesta el contrari per alguna de les dues parts. El 5,3% dels acords són de 5 anys prorrogables.

També hi ha acords de llarga durada definida, que és el que es recomana per a poder plantejar objectius a llarg termini i tenir una estabilitat de la iniciativa. Així trobem un acord de 16 anys, dos de 25 i un altre de 30.

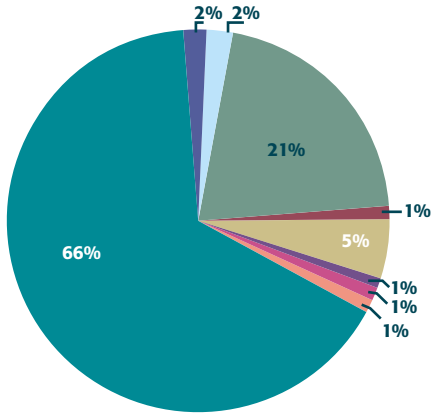
TAULA 8:
Durada dels
acords de CdT.

	Nombre d'acords	% respecte el total d'acords
1 any	3	2,0
2 anys	31	20,7
3 anys	1	0,7
5 anys	8	5,3
16	1	0,7
25	2	1,3
30	1	0,7
Indefinits	99	66,0
Indeterminat	4	2,7
TOTAL	150	100 %

FIGURA 10:
Representació gràfica
de la durada dels
acords de CdT.

**Percentatge d'acords
segons la seva duració**

- 1 any
- 2 anys
- 3 anys
- 5 anys
- 16 anys
- 25 anys
- 30 anys
- Indefinit
- Indeterminat

5.7 Tipologia dels acords de custòdia

Els acords de custòdia s’han classificat en 11 categories (vegeu Annex I-3.3), tot i que a les Illes Balears es distribueixen en 5. El tipus d’acord més comú és el Contracte de Custòdia del territori (68,7%), seguit dels Acords verbals, amb un 18,7% i del Contracte de cessió d’ús per un temps determinat o en precari, amb un 9%. La resta es reparteix entre la Transferència de la propietat (2,78%) i el Contracte d’arrendament (0,69%).

TAULA 9:
Nombre i percentatge
d’acords segons la
seva tipologia

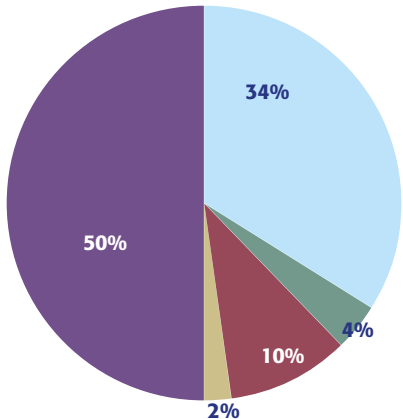
Tipus d’acord	Nombre d’acords	% respecte el total d’acords
Contracte de custòdia del territori	103	68,7
Contracte de cessió d’ús per un temps determinat o en precari	12	8,0
Acord verbal	29	19,3
Transferència de propietat	5	3,3
Contracte d’arrendament	1	0,7
TOTAL	150	100

A la figura 18 es representa gràficament la tipologia dels 150 acords de custòdia de les Illes Balears que s’han registrat en aquest inventari.

FIGURA 11:
Representació gràfica de la
figura jurídica dels
acords de CdT
de les Illes Balears.

Tipus d’acord de CdT

- Contracte de custòdia del territori
- Contracte de cessió d’ús per un temps determinat o en precari
- Transferència de propietat
- Contracte d’arrendament
- Total general

TAULA 10:

Nombre i percentatge de la tipologia dels acords de CdT per illa.

Típus d'acord	% respecte el total d'acords Mallorca	% respecte el total d'acords Menorca	% respecte el total d'acords Eivissa
Contracte de custòdia del territori	63,6	96,9	25,0
Contracte de cessió d'ús per un temps determinat o en precari	4,5	3,1	75,0
Acord verbal	26,4	0,0	0,0
Transferència de propietat	4,5	0,0	0,0
Contracte d'arrendament	0,9	0,0	0,0
TOTAL	150	100	100

5.8 Titularitat de la propietat de les finques amb acord de custòdia

Hi ha 4 categories establertes per al tipus de propietat de les finques amb acord de custòdia: privada, pública, comunal o de domini públic. A continuació, es mostren els resultats que s'han obtingut en la recollida de dades dels 150 acords de CdT inventariats.

TAULA 11:

Titularitat de la propietats dels acords de CdT.

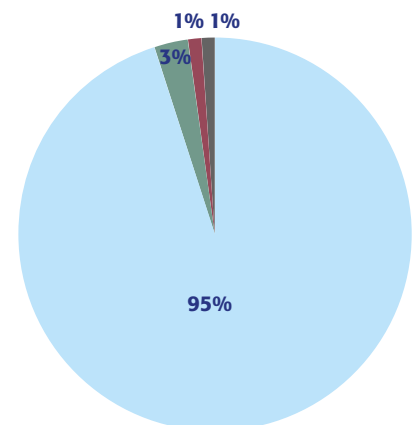
Titularitat de la propietat en acords	Nombre d'acords	% respecte el total d'acords
Privada	143	95,3
Pública	4	2,7
Comunal	1	0,7
Domini públic	2	1,3
TOTAL GENERAL	150	100

FIGURA 12:

Representació gràfica dels acords segons la titularitat de la propietat dels espais en CdT.

Titularitat de la propietat dels espais en acords de CdT

- Privada
- Pública
- Comunal

Es pot observar una clara dominància de la propietat privada de les finques en custòdia. El 95,3% dels acords subscrits i inventariats estan ubicats en finques de titularitat privada, el 2,7% es localitza en finques públiques, el 0,7% a propietat comunal i altre 1,3% en domini públic.

5.9 Objectiu final de conservació dels acords de custòdia

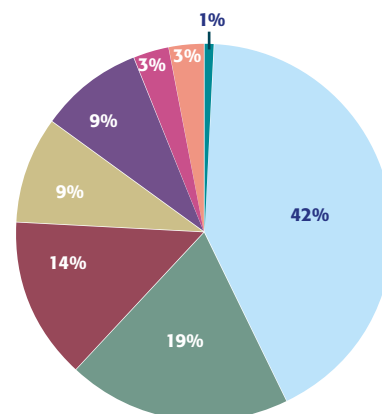
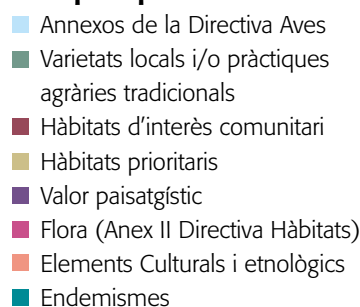
Els elements d'interès de conservació constitueixen valors destacats que impulsen els acords de custòdia. Aquests elements d'interès, equivalents als valors de conservació, de cadascuna dels territoris amb acords de custòdia han estat classificades en funció de 14 categories (vegeu l'Annex I – 3.25). Les entitats han escollit als formularis fins a un màxim de tres opcions entre les catorce. Segons els resultats, el 42,7% dels acords tenen com a valor principal la conservació d'espècies incloses als *Annexos de la Directiva Aves*, seguit de les *Varietats locals i/o pràctiques agràries tradicionals* i els *Hàbitats d'interès comunitari*, amb un 18,7% i un 14,7% respectivament. Altres valors dels acords són els *Hàbitats prioritaris* (9,3%), el *Valor paisatgístic* (8,7%), les espècies de *Flora incloses a l'Annex II de la Directiva Hàbitats* (2,7%), els *Elements Culturals i etnològics* (2,7%) i els endemismes (0,7%).

TAULA 12:
Valor principal dels
acords de CdT.

Valor principal dels acords	Nombre d'acords	% respecte el total d'acords
Annexos de la Directiva de Aves	64	42,7
Varietats locals i/o pràctiques agràries tradicionals	28	18,7
Hàbitats d'interès comunitari	22	14,7
Hàbitats prioritaris	14	9,3
Valor paisatgístic	13	8,7
Flora (Anex II Directiva Hàbitats)	4	2,7
Elements Culturals i etnològics	4	2,7
Endemismes	1	0,7

FIGURA 13:
Representació gràfica
dels diferents valors
de conservació dels
acords de CdT.

Valor principal dels acords de CdT

Si es centra l'atenció a cada illa individualment, a Mallorca els valors més destacats són les *Espècies incloses als Anexos de la Directiva Aves* (58,2%) i les *Varietats locals o pràctiques tradicionals agràries* (20%). A Menorca, el valor dominant *Hàbitats d'interès comunitari* i els *Hàbitats prioritaris*, amb un 62,5% i un 28,1% del total, respectivament. A Eivissa, els valors principals són les *Varietats locals o pràctiques agràries tradicionals*, amb un 50% i el *Valor paisatgístic* amb un 25%.

TAULA 13:

Valors principals de conservació dels acords de CdT per illa.

Valor principal dels acords	% respecte el total d'acords Mallorca	% respecte el total d'acords Menorca	% respecte el total d'acords Eivissa
Annexos de la Directiva de Aves	58,2	-	-
Varietats locals i/o pràctiques agràries tradicionals	20,0	6,3	50,0
Hàbitats d'interès comunitari	0,9	62,5	12,5
Hàbitats prioritaris	4,5	28,1	-
Valor paisatgístic	9,1	3,1	25,0
Flora (Anex II Directiva Hàbitats)	3,6	-	-
Elements Culturals i etnològics	2,7	-	12,5
Endemismes	0,9	-	-

5.10 Objectiu final de conservació dels acords de custòdia

Els objectius finals de cada acord es classifiquen en 11 categories (vegeu Annex I – 3.23). L'objectiu majoritari és la *Conservació d'espècies de fauna*, amb un 40% dels acords. El segueix la *Conservació de la gestió tradicional del territori*, amb un 28%, i la *Conservació d'espècies de flora*, amb un 15,3%. El 16,7% restant es reparteix entre la *Conservació d'hàbitats*, la *Conservació i millora del paisatge*, la *Conservació i/o restauració d'elements singulars*, la *Promoció de l'aprofitament sostenible dels recursos*, *Afavorir la presència d'espècies concretes* i *Altres* que no s'especifiquen.

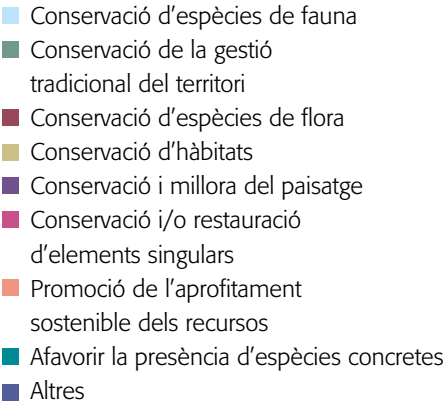
TAULA 14:

Objectius finals dels acords de CdT

Objectiu final dels acords	Nombre d'acords	% respecte el total d'acords
Conservació d'espècies de fauna	60	40,0
Conservació de la gestió tradicional del territori	42	28,0
Conservació d'espècies de flora	23	15,3
Conservació d'hàbitats	5	3,3
Conservació i millora del paisatge	5	3,3
Conservació i/o restauració d'elements singulars	4	2,7
Promoció de l'aprofitament sostenible dels recursos	3	2,0
Afavorir la presència d'espècies concretes	2	1,3
Altres	6	4,0

FIGURA 14:
Representació gràfica del percentatge d'acords respecte el seu objectiu final.

Objectiu final dels acords de CdT

Si es miren aquestes dades per illes, com es pot observar a la taula 10, els resultats són els següents: a Mallorca, l'objectiu final més representatiu és *Conservació d'espècies de fauna* amb un 54,5%; a Menorca i Eivissa predomina amplement la *Conservació de la gestió tradicional del territori*, amb un 93,8% i 87,5% respectivament.

TAULA 15:
Objectius finals dels acords de CdT per illa.

Objectius finals dels acords	% respecte el total d'acords Mallorca	% respecte el total d'acords Menorca	% respecte el total d'acords Eivissa
Conservació d'espècies de fauna	54,5	0,0	0,0
Conservació de la gestió tradicional del territori	4,5	93,8	87,5
Conservació d'espècies de flora	20,9	0,0	0,0
Conservació d'hàbitats	4,5	0,0	0,0
Conservació i millora del paisatge	3,6	3,1	0,0
Conservació i/o restauració d'elements singulars	3,6	0,0	0,0
Promoció de l'aprofitament sostenible dels recursos	1,8	3,1	0,0
Afavorir la presència d'espècies concretes	1,8	0,0	0,0
Altres	4,5	0,0	12,5

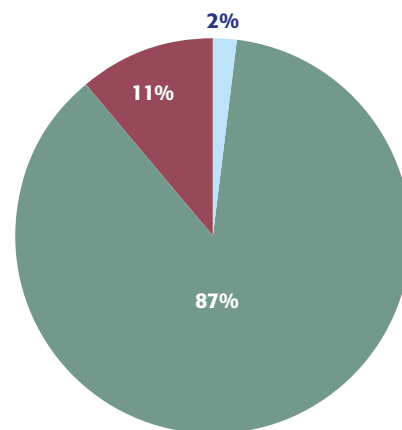
5.11 Seguiment dels acords de custòdia

Respecte les dades referents al seguiment dels acords de custòdia, només es disposa d'informació de 85 dels 150 acords de custòdia, pel que falta informació d'aquest tipus del 44% dels acords registrats. Dels resultats, el 87,1% dels acords (74) fan seguiment de l'acord al manco anualment, mentre que un 10,6% (9) ho fa esporàdicament i un 2,4% (2) no en fa.

FIGURA 15:
Distribució gràfica
de percentatge d'acords
de CdT en seguiment.

Acords de CdT en seguiment

■ No
■ Sí, anualment
■ Sí, esporàdicament

5.12 Ús dominant al territori amb acords de custòdia

Aquesta dada ens dona una idea del tipus de terrenys en el que estan situats els acords de custòdia, en funció de l'ús dominant que hi té lloc. Hi ha establerts 8 usos (vegeu Annex I – 3.20). La majoria d'acords són a finques on l'ús dominant són els cultius de diversos tipus, amb 108 dels 150 acords dins aquesta categoria, un 72% del total. Altres 20 acords es classifiquen com a zones de pastura, el que representa el 13,3% del total, mentre que 11 acords tenen un ús eminentment forestal (7,3% del total). La resta de tipus es reparteixen el 11% restant: patrimoni cultural (4%), riberes i zones humides (3%), zones litorals i marines (2%) i àrees urbanes (2%).

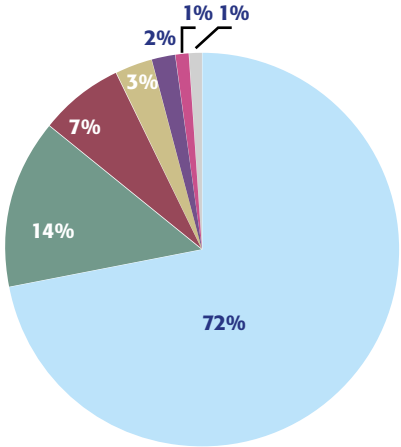
TAULA 16:
Us dominant del territori
dels acords de CdT.

Us dominant	Nombre d'acords	% respecte el total d'entitats
Cultius	108	72,0
Pastures	20	13,3
Forestal	11	7,3
Patrimoni cultural	4	2,7
Riberes i zones humides	3	2,0
Zones litorals i marines	2	1,3
Àrea urbana	2	1,3
Altres	0	0,0

FIGURA 16:
Percentatge del nombre
d'acords de CdT segons
l'ús dominant del territori
al que fan referència.

**Us dominant del territori amb
acords de CdT**

- Cultius
- Pastures
- Forestal
- Patrimoni cultural
- Riberes i zones humides
- Zones litorals i marines

Si ho mirem des de la perspectiva de la superfície que ocupa cada tipus d'ús dominant, les zones litorals i marines ocupen el 59,3% del territori, mentre que les pastures ocupen un 18,6% i les de cultius un 13,4%, el que ens mostra que les zones de pastura solen ser molt més extenses que les dedicades a cultius considerant, com hem vist a la taula anterior, que el número d'acords del primer és molt inferior. El 5,5% de la superfície té un ús dominant forestal i de patrimoni cultural amb un 2,5%, la resta de la superfície baix acords està ocupada per riberes i zones humides i àrees urbanes. Aquestes dades són representades a la figura 15.

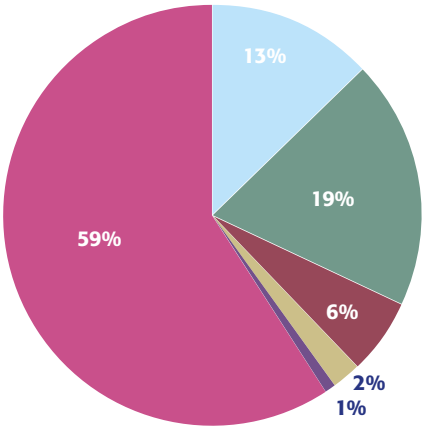
TAULA 17:
Superfície per
us dominant
del territori dels
acords de CdT.

Us dominant	Superfície	% respecte el total de la superfície d'acords
Cultius	3867,47	13,4
Pastures	5358,96	18,6
Forestal	1582,6	5,5
Patrimoni cultural	706,77	2,5
Riberes i zones humides	191	0,7
Zones litorals i marines	17060,91	59,3
Àrea urbana	0,6994	0,0
Altres	0	0,0

FIGURA 17:
Percentatge de
la superfície
amb acords
de CdT segons
l'ús dominant
del territori.

**Superfície dels usos dominants del
territori amb acords de CdT**

- Cultius
- Pastures
- Forestal
- Patrimoni cultural
- Riberes i zones humides
- Zones litorals i marines
- Àrea urbana
- Altres

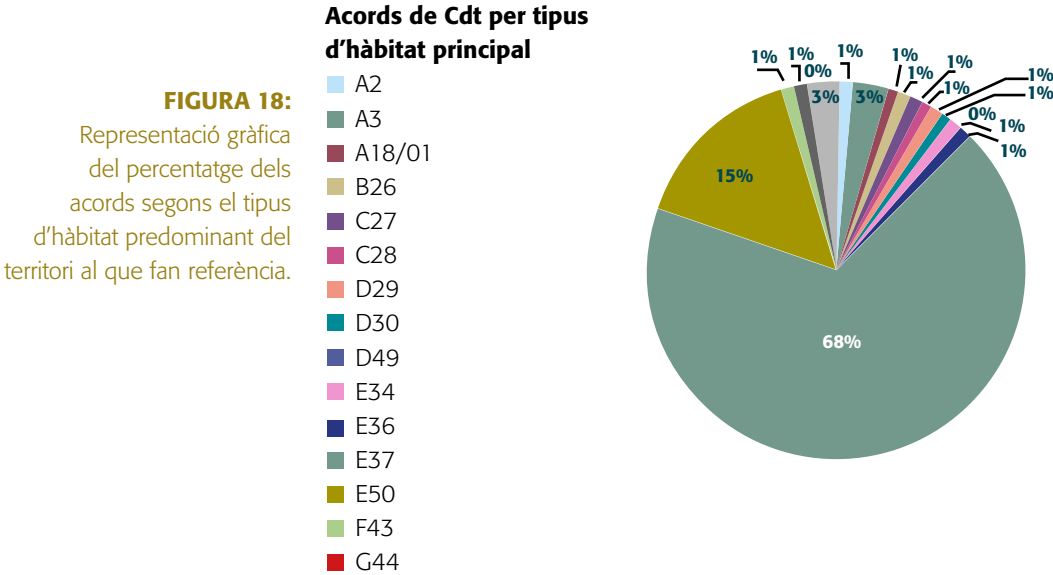
5.13 Hàbitat prioritari del territori amb acords

La nova columna de dades inclosa en l'inventari del 2020 es manté en aquest, tractant de reflectir el tipus d'hàbitats que principalment estan essent beneficiats pels acords de custòdia actualment en vigor. Donada la dificultat que presenta la descripció de la tipologia d'hàbitats i la complexitat dels diversos sistemes de classificació disponibles, des de la *Plataforma de Custòdia del Territori* es va optar per emprar una simplificació de tipus d'hàbitat elaborada per SEO-Birdlife. Aquesta taula, que podeu consultar a l'Annex II, permet per una banda tenir una idea del tipus d'hàbitat i, per altra, facilita que persones no familiaritzades amb definicions més detallades dels hàbitats puguin arribar a determinar el tipus que correspon, sense massa marge d'error.

Gairebé la meitat dels acords són a territoris on domina l'hàbitat E37 "mosaic agropecuari mediterrani", amb un 68% mentre que a un altre 15,3% del territori baix acords de CdT hi domina l'E50, "espais d'horta". El 16,7% restant recau sobre A2 "pinars amb cobertura arborada inferior al 40%" (1,3%), A3 "pinars amb cobertura arborada superior al 40%" (2%), A18/01 "barreja d'alzinar i pinar, amb cobertura arborada entre 5-40% i de matollar <25%" (0,7%), B26 "arbusts amb cobertura de matoll superior al 40%" (0,7%), C27 "hàbitats herbacis amb alçada inferior a 20 cm" (0,7%), C28 "hàbitats herbacis amb alçada superior a 20 cm" (1,3%), D29 "riberes fluvials desarborades" (1,3%), D30 (1,3%), E34 "Oliverars" (0,7%), E36 "Arbres fruiters" (1,3%), F43 "àrees degradades (canteres, abocadors, etc.)" (0,7%) i G44 "Zones rocoses, penya-segats, etc." (0,7%). Un 4% del territori no ha pogut ser encara incorporat dins la categoria d'alguns d'aquests hàbitats principals i figura com a desconegut en aquest inventari. El nou acord de custòdia marítim-terrestre esmentat anteriorment, s'ha dividit aquí en 0,5 per deixar constància dels dos hàbitats (D49 i G52) tan diferents entre sí que engloba.

TAULA 18:
Superfície per us
dominant del territori
dels acords de CdT.

Hàbitat principal	Nombre d'acords	% respecte el total d'acords
A2	2	1,3
A3	4	2,7
A18/01	1	0,7
B26	1	0,7
C27	1	0,7
C28	2	1,3
D29	2	1,3
D30	2	1,3
D49	0,5	0,3
E34	1	0,7
E36	2	1,3
E37	102	68,0
E50	23	15,3
F43	1	0,7
G44	1	0,7
G52	0,5	0,3
Desconegut	4	2,7

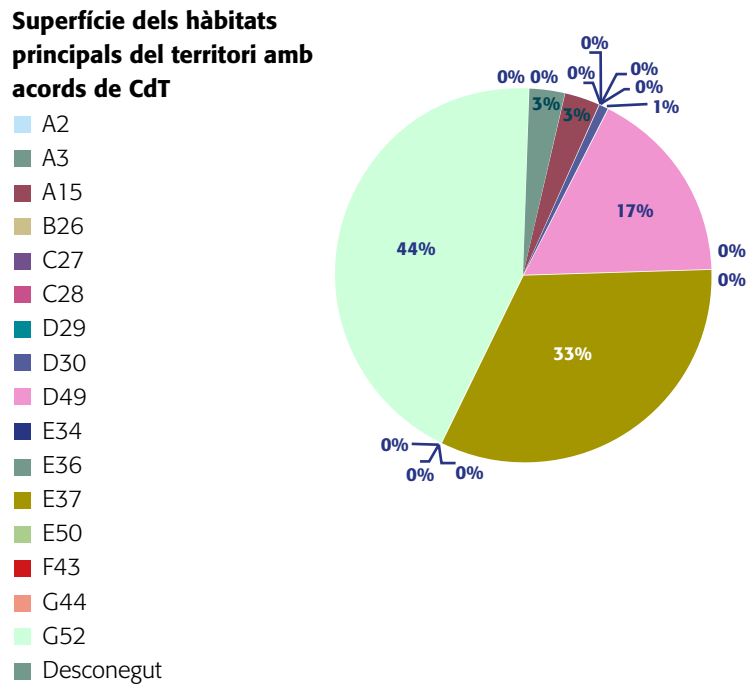

Pel que fa la superfície que representen els diferents tipus d'hàbitat dominants als acords del present inventari, el 44% del territori sota acords està dominat pel tipus G52 "penya-segat amb poca vegetació", lligat a un sol acord de CdT. El següent hàbitat principal, amb major abundància per nombre d'acord i alhora segon en superfície amb un 32,8%, és el E37 "mosaic agropecuari mediterrani". Els segueixen el tipus D49 "mar" amb un 16,8% i, A3 "pinars amb cobertura arborada superior al 40%" i A18/01 "barreja d'alzinar i pinar, amb cobertura arborada entre 5-40% i de matollar <25%" ocupant un 2,6% cadascun. La resta, representa molt poca superfície respecte el total, repartint-se el 1,3% entre 11 tipus d'hàbitat. Aproximadament 6,44 hectàrees del territori en CdT no han pogut ser encara incorporades dins la categoria d'alguns d'aquests hàbitats principals i figuren baix "hàbitat desconegut" en aquest inventari.

TAULA 19:
Superfície per us dominant del territori dels acords de CdT.

Hàbitat principal	Suprfície	% respecte el total de la superfície d'acords
A2	11,99	0,0
A3	721,17	2,6
A18/01	716	2,6
B26	80	0,3
C27	1	0,0
C28	50	2,0
D29	2	0,0
D30	190	0,7
D49	470,39	16,8
E34	1,17	0,0
E36	11,7	0,0
E37	9199,54	32,8
E50	18,1	0,1
F43	5	0,0
G44	0,6	0,0
G52	12350,32	44,0
Desconegut	6,44	0,0

FIGURA 19:
Percentatge de superfície segons el tipus d'hàbitat que hi predomina.

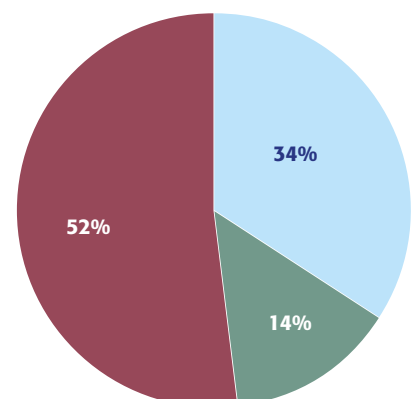
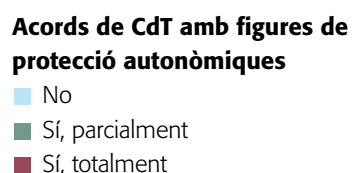
5.14 Acords amb figures de protecció

Dels 150 acords de custòdia registrats en aquest inventari, s'ha obtingut informació referent a les figures de protecció autonòmiques de 81 acords. Aquesta dada representa només un 54% del total d'acords; per tant, considerant la carència significativa per a la interpretació en quant a les figures de protecció englobades en custòdia del territori, cal destacar que hi ha un alt percentatge d'acords sense dades (46%) que no es recullen en aquest apartat i que és possible que figurin sota alguna d'aquestes figures.

Dels acords pels quals sí s'ha obtingut informació, un 76% de les iniciatives (53) contempnen espais amb alguna figura de protecció, essent el 52% (42) totalment protegit i el 14% (11) parcialment. El 34% restant (28) correspon a zones sense figures de protecció.

Les figures de protecció a les que fa referència aquest apartat són ANEI, AIA, ANIT o AIP, Paratge Natural o Parc Natural. Cal destacar que tots els acords de custòdia subscrits a Menorca estan sota la figura de Reserva de la Biosfera donat que aquesta illa gaudeix d'aquesta categoria des de 1993.

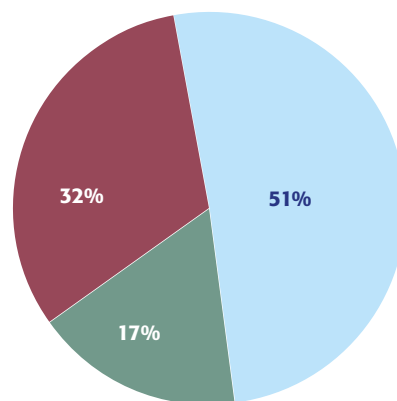
FIGURA 20:
Distribució dels acords de custòdia amb figures de protecció de caire autonòmic.

Altrament, podem observar que el percentatge d'acords de custòdia inclosos en espais de la Xarxa Natura 2000 és del 37% (37), essent el 17% (13) parcialment ubicats dins LIC o ZEPA i el 32% (24) totalment. Aquestes dades suposen 11530,43 hectàrees de Xarxa Natura 2000 baix acords de custòdia. La resta, el 51% (38), no estan inclosos dins aquesta xarxa europea. De la mateixa manera que a l'apartat anterior, aquestes dades són parcials, ja que només s'ha pogut obtenir la informació del 50% dels acords.

FIGURA 21: Acords de CdT inclosos a la Xarxa Natura 2000
Distribució dels acords de custòdia en lloc de la Xarxa Natura 2000.

■ No
■ Sí, parcialment
■ Sí, totalment

6

BIBLIOGRAFIA

ASENSIO, N. ET AL. (2005), "Opcions per a la custòdia del territori en finques privades. Guia pràctica per a la propietat". 2a edició. Vic: Fundació Territori i Paisatge/Xarxa de Custòdia del Territori.

BASORA, X. I SABATÉ, X. (2006), "Custodia del Territorio en la práctica. Manual de introducción a una nueva estrategia participativa de conservación de la naturaleza y el paisaje". Xarxa de Custòdia del Territori i Fundació Territori i Paisatge. 1ª edició.

PRADA, O. (2017), "Informe del 5º Inventario de Iniciativas de Custodia del Territorio en España". Madrid: Plataforma de Custodia del Territorio de la Fundación Biodiversidad, Ministerio para la Transición Ecológica.

BAGARIA, G. (Coord.) (2019), "Inventari de custòdia del territori a Catalunya 2019". Informes de la Xarxa de Conservació de la Natura, núm. 1: 45 pàgs.

FÉRRIZ, I. ET AL. (2020) *Inventari d'entitats i acords de custòdia del territori de les Illes Balears 2020*. ICTIB.

PÀGINES WEB

Iniciativa de custòdia del territori de les Illes Balears: www.ictib.net

Foro Estatal de Redes y Entidades de Custodia del Territorio: www.frect.org

Plataforma de Custodia del Territorio de la Fundación Biodiversidad:
www.custodia-territorio.es

Xarxa de Conservació de la Natura - XCN: www.xcn.cat

7

ANNEXOS

ANNEX I Formulari de recollida de dades

El qüestionari del *l'Inventari d'entitats i acords de custòdia del territori de les Illes Balears 2022* està dividit en 4 apartats: presentació, entitats de custòdia, acords de custòdia i idees i suggeriments. A cada apartat es pregunten diverses qüestions entre les quals n'hi ha amb resposta oberta i tancada. En el cas d'aquestes últimes, s'han especificat totes les categories establertes.

1 Presentació

S'explica informació bàsica de l'inventari i instruccions per omplir la fitxa. També hi apareixen les dades de contacte de la ICTIB.

2 Entitats de custòdia

1. Nom de l'entitat
2. Missió
3. Àmbit d'actuació
 - a. Local
 - b. Insular
 - c. Autonòmic
 - d. Nacional
4. Tipus d'organització
 - a. Associació sense afany de lucre
 - b. Fundació privada
 - c. Fundació pública
 - d. Fundació mixta
 - e. Centre de recerca
 - f. Organització eclesial
 - g. Ajuntament
 - h. Cooperativa agrícola
 - i. Altres
5. Adreça postal
6. Codi postal
7. Municipi
8. Illa
 - e. Mallorca
 - f. Menorca
 - g. Eivissa
 - h. Formentera
9. Comunitat autònoma
10. Telèfon
11. Fax
12. Correu electrònic
13. Pàgina web
14. Persona de contacte
15. Amb acords?
 - j. Sí
 - k. No

- 16. Número d'acords
- 17. Número de voluntaris
- 18. Comentaris

3 Acords de custòdia

- 1. Nom de l'entitat
- 2. Nom de l'acord, finca o espai
- 3. Tipus d'acord
 - a. Acord verbal
 - b. Contracte de custòdia del territori
 - c. Contracte d'arrendament o compra de drets
 - d. Contracte de cessió d'ús per un temps determinat o en precari
 - e. Arrendament de drets de tala
 - f. Pastures i similars
 - g. Drets reals d'aprofitament parcial
 - h. Ús de fruit
 - i. Fidúcia
 - j. Transferència de la propietat
 - k. Contracte territorial amb incentius econòmics
- 4. Any de realització
- 5. Duració de l'acord
- 6. Renovació?
 - a. Sí
 - b. No
- 7. Superfície
- 8. Coordenades
- 9. Mapa
- 10. Comunitat autònoma
- 11. Illa
 - a. Mallorca
 - b. Menorca
 - c. Eivissa
 - d. Formentera
 - e. Illots
- 12. Municipi
- 13. Localitat
- 14. Parcel·la
- 15. Polígon
- 16. Zona
- 17. Agregat
- 18. Referència catastral
- 19. Titularitat de la propietat
 - a. Pública
 - b. Privada
 - c. Comunal
 - d. Domini públic
- 20. Ús dominant
 - a. Forestal
 - b. Patrimoni cultural
 - c. Cultius
 - d. Pastures
 - e. Riberes i zones humides
 - f. Zones litorals i marines
 - g. Àrea urbana
 - h. Altres
- 21. Hàbitat principal. Tipus d'hàbitat simplificat, SEO Birdlife (Annexe II).
- 22. Entitats col·laboradores
- 23. Objectiu principal de l'acord

- a. Conservar espècies de fauna
 - b. Gestió tradicional del territori
 - c. Conservar hàbitats
 - d. Conservació i millora de la qualitat de l'aigua
 - e. Lluita i adaptació contra el canvi climàtic
 - f. Conservació i millora de la qualitat del sòl
 - g. Conservar i/o restaurar elements singulars
 - h. Mantenir i/o recuperar valors etnològics
 - i. Conservació i millora del paisatge
 - j. Promocionar aprofitament sostenible dels recursos
 - k. Altres
24. Altres objectius destacats
25. Valor principal de conservació
- a. Hàbitats d'interès comunitari
 - b. Annexos de la Directiva Aves
 - c. Mamífers (Annex II Directiva Hàbitats)
 - d. Rèptils (Annex II Directiva Hàbitats)
 - e. Peixos (Annex II Directiva Hàbitats)
 - f. Invertebrats (Annex II Directiva Hàbitats)
 - g. Flora (Annex II Directiva Hàbitats)
 - h. Espècies incloses en els catàlegs nacionals d'espècies amenaçades sota les categories "en perill d'extinció" o "amenaçades" o "vulnerables"
 - i. Espècies incloses en els catàlegs regionals d'espècies amenaçades sota les categories "en perill d'extinció" o "amenaçades" o "vulnerables"
 - j. Endemismes
 - k. Elements culturals i/o etnològics
 - l. Valor paisatgístic
 - m. Varietats locals o pràctiques tradicionals agràries
 - n. Altres
26. Altres valors d'interès
27. Actuacions concretes
- a. Actuacions de conservació de valors naturals
 - b. Actuacions de restauració de la finca
 - c. Actuacions d'habilitació de la finca d'ús públic
 - d. Actuacions d'ús sostenible dels recursos de la finca
 - e. Adquisició de drets per mantenir-los inactius
 - f. Adquisició d'elements singulars per protegir-los d'una amenaça
 - g. Assessorament tècnic i jurídic per a la gestió de la propietat
 - h. Vigilància i seguiment sobre la gestió de la propietat
28. Inclòs en espai natural protegit?
- a. Sí
 - b. No
29. Denominació del'ENP
30. Tipus d'ENP
- a. Parc Natural Protegit
 - b. Paratge Natural
 - c. Reserva Natural
 - d. Monument Natural
 - e. Altres
31. Superfície a l'ENP
32. Inclòs en espai Xara Natura 2000?
- a. Sí
 - b. No
33. Denominació de l'espai XN200
34. Codi de l'espai XN2000
35. Superfície a l'espai XN2000

- 36. Seguiment de l'acord de custòdia?
 - a. Sí, al menys esporàdicament
 - b. Sí, anualment
 - c. No
- 37. Es poden emprar les dades de l'acord?
 - a. Sí
 - b. No
 - c. Altres dades de l'acord

4 Idees i suggeriments

Aquest darrer apartat obert està disposat perquè les entitats de custòdia puguin aportar idees per millorar l'inventari en futures edicions

ANNEX II Tipus d'hàbitat simplificats.

Selecciona el HÁBITAT PRINCIPAL más característico de la finca sujeta al acuerdo de custodia y anota los códigos correspondientes (los códigos 3 y 4 son opcionales)

Tabla cedida por SEO/BirdLife para el inventario de iniciativas de custodia del territorio en España

Los códigos 3 y 4 son opcionales

CÓDIGO 1	HÁBITATS	CATEGORÍAS	CÓDIGO 2	CÓDIGO 3	CÓDIGO 4
A	ARBOLADOS Habitats en los que los árboles (más de 3 m de altura) alcanzan una cobertura en el área de estudio superior al 5% [excepto en el caso de los agrícolas y los urbanos, que se codifican en agrícolas y humanizados respectivamente]	Coníferas	Enebrales y Sabinerales	01	
		Pinares y abetales (incluye pinsapares)	Cobertura del arbolado del 5-40%...	02	
			...o mayor del 40%	03	
		Hayedos	Cobertura del arbolado del 5-40%...	04	
			...o mayor del 40%	05	
		Castañares	Cobertura del arbolado del 5-40%...	06	
			...o mayor del 40%	07	
		Choperas [excepto aquellas que sean claramente ribereñas]	Cobertura del arbolado del 5-40%...	08	
			...o mayor del 40%	09	
		Robledales	Cobertura del arbolado del 5-40%...	10	
			...o mayor del 40%	11	
		Fresnedas [excepto aquellas que sean claramente ribereñas]	Cobertura del arbolado del 5-40%...	12	
			...o mayor del 40%	13	
		Encinares y alcornoques	Cobertura del arbolado del 5-40% (Incluyendo las típicas DEHESAS)...	14	Presencia de cultivos: SI 01 NO 02
			...o mayor del 40%	15	
		Mezclas de planifolias Cualquier combinación relevante de los caducifolios y esclerófilos anteriores	Cobertura del arbolado del 5-40%...	16	
			...o mayor del 40%	17	
		Mezclas de planifolias y coníferas Cualquier combinación relevante de los planifolios y coníferas anteriores	Cobertura del arbolado del 5-40%...	18	
			...o mayor del 40%	19	
		Eucaliptales		20	
				21	
		Laurisilva y/o monteverde Canarias (Sólo en)		22	
				23	Anchura del cauce: 1-6m 01 >6m 02
		Deforestaciones artificiales matarrasa, incendios, cortafuegos, obras...	(Talas a)	24	
B	ARBUSTIVOS Habitats desarbolados (<5%) en los que la cobertura de matorral (menos de 3 m de altura, pero más de 20 cm) sea superior al 25% [excepto en el caso de los agrícolas y los urbanos, que se codifican en agrícolas y humanizados respectivamente]	Todo tipo de formaciones	Cobertura del matorral del 25-40%...	25	
			...o mayor del 40%	26	
C	HERBÁCEOS Habitats abiertos (<5% de arbolado y <35% de matorrales) en los que la vegetación predominante no sea leñosa [excepto en el caso de los agrícolas y los urbanos, que se codifican en agrícolas y arbolados respectivamente]	En altitudes inferiores a 1.500 metros (prados, pastizales, turberas, etc.)	Altura de la vegetación entre 1-20 cm...	27	
			...o mayor de 20 cm	28	
		En zonas de alta montaña, altitudes superiores a 1.500 metros (prados, pastizales, turberas, etc.)	Altura de la vegetación entre 1-20 cm...	46	
			...o mayor de 20 cm	47	
D	ACUÁTICOS [excepto en el caso de los bosques de ribera, que se codifican en arbolados]	Riberas fluviales desarboladas (Ríos, arroyos, acequias, etc.)		29	Anchura del cauce: 1-6m 01 >6m 02
		Embalses, lagunas, charcas, albuferas, etc.		30	Presencia del agua: Permanente 01 Estacional 02
		Carrizales, eneaes, espadañales		48	
		Mar		49	
E	AGRICOLAS Habitats bajo manejo agrícola evidente que alcancen una cobertura en el área de estudio superior al 25% [excepto en el caso de los dehesas, que se codifican en arbolados]	Herbáceos	Cultivos de secano (trigo, cebada, etc.) Más del 75% del área muestreada	31	
			Cultivos de regadío (alfalfa, maíz, etc.) Más del 75% del área muestreada	32	
			Cultivos de inundación (arroz) Más del 75% del área muestreada	33	
		Leñosos	Oliveras Más del 75% del área muestreada	34	
			Vinedos Más del 75% del área muestreada	35	
			Frutales (naranjas, almendras, etc.) Más del 75% del área muestreada	36	
		Mixtos	Mosaicos agropecuarios mediterráneos (España menos franja norte) Cobertura del 25-75% de una o varias categorías agrícolas anteriores y diversas combinaciones de otros hábitats	37	Cobertura del arbolado: 5-40% 01 >40% 02
			Mosaicos agropecuarios del norte (campiña cantábrica) Cobertura del 25-75% de una o varias categorías agrícolas anteriores y diversas combinaciones de otros hábitats	54	Cobertura del arbolado: 5-40% 01 >40% 02
		Otros	Huertos	50	
			Cultivos bajo plástico	53	
F	HUMANIZADOS Habitats sujetos a la presencia humana constante, y/o intensamente degradados [excepto en el caso de los agrícolas, que se codifican en humanizados]	Urbanos	CIUDADES GENERAL (Sin especificar) Poblaciones en que la superficie edificada supera los 2 km²	38	Cobertura del arbolado: 5-40% 01 >40% 02
			Ciudades-casco viejo Poblaciones en que la superficie edificada supera los 2 km²	55	Cobertura del arbolado: 5-40% 01 >40% 02
			Ciudades - Chalets (urbanizaciones urbanas, adosados, etc.) Poblaciones en que la superficie edificada supera los 2 km²	56	Cobertura del arbolado: 5-40% 01 >40% 02
			Ciudades - Bloques altos de viviendas Poblaciones en que la superficie edificada supera los 2 km²	57	Cobertura del arbolado: 5-40% 01 >40% 02
			Pueblos Poblaciones en que la superficie edificada no supera los 2 km²	39	Cobertura del arbolado: 5-40% 01 >40% 02
			Urbanizaciones Residenciales ajardinadas a las afueras del núcleo urbano principal	40	Cobertura del arbolado: 5-40% 01 >40% 02
		Otros	Otras áreas urbanas (parques urbanos, campos de golf, cementerios, etc.)	41	Cobertura del arbolado: 5-40% 01 >40% 02
			Polígono industrial	51	
			Carreteras	42	
			Áreas degradadas (canteras, escombreras, vertederos, etc.)	43	
G	CON POCA O NINGUNA VEGETACIÓN Habitats en los que la cobertura con vegetación no supere el 25% [excepto en el caso de los urbanos, que se codifican en humanizados]	Roquedos, canchales, cortados y malpais		44	
		Arenales, playas y campos de dunas		45	
		Acantilado marino		52	

ANNEX III Llistat d'entitats de custòdia de les Illes Balears

Nom de l'entitat	Tipologia	Acords vigents
ALCAIB	Associació sense afany de lucre	0
Amics de la terra Mallorca	Associació sense afany de lucre	1
APAEEF	Associació sense afany de lucre	6
APAEMA	Associació sense afany de lucre	2
Arrels marines	Associació sense afany de lucre	0
Associació Amics de la Finca Pública de Galatzó	Associació sense afany de lucre	0
Associació de Varietats Locals	Associació sense afany de lucre	20
Associació Museu Balear de Ciències Naturals	Associació sense afany de lucre	0
Associació Palma XXI	Associació sense afany de lucre	1
Associació TAIB	Associació sense afany de lucre	4
Camp d'Aprenentatge Es Palmer	Centre educatiu	0
Càritas Diocesana de Menorca	Organització eclesiàstica	1
Consorti Serra Tramuntana	Altres	0
Creu Roja Illes Balears	Altres	2
FBME	Altres	2
Fundació Cleanwave	Fundació privada	0
Fundació Jardí Botànic de Sóller	Fundació privada	3
Fundació Lítica	Fundació privada	1
Fundació Maria Ferret/MEGM	Fundació privada	6
Fundació Vida Silvestre Mediterrània	Fundació privada	4
GEN-GOB	Associació sense afany de lucre	1
GOB Menorca	Associació sense afany de lucre	30
GOB-Mallorca	Associació sense afany de lucre	60
Gram Gestió Ambiental	Altres	0
Justícia Alimentària	Associació sense afany de lucre	0
Mallorca Preservation Foundation	Associació sense afany de lucre	0
Més Que Pedra	Associació sense afany de lucre	1
Noctiluca	Associació sense afany de lucre	0
Salvem sa Badia de Portmany	Associació sense afany de lucre	0
Save the Med	Fundació privada	0
Ses Milanes	Centre educatiu	4

Amb el suport i col.laboració de la

G CONSELLERIA
O MEDI AMBIENT
I I TERRITORI
B
/